

Odpověď Ministerstva zdravotnictví na žádost o informaci dle zákona č. 106/1999 Sb., o svobodném přístupu k informacím, ve znění pozdějších předpisů

Vážená paní xxx,

dne 22. srpna 2024 obdrželo Ministerstvo zdravotnictví (MZ) Vaši žádost o poskytnutí informace dle zákona č. 106/1999 Sb., o svobodném přístupu k informacím, ve znění pozdějších předpisů (InfZ), evidovanou pod č.j. xxx (s prodlouženou lhůtou přípisem č.j.: xxx), prostřednictvím které jste vznesla následující dotazy:

- *Jakou strategii Ministerstvo zdravotnictví České republiky přijalo v důsledku dlouhodobě nepříznivé situace k navýšení kapacit péče o děti i dospělé s psychickými problémy.*
- *Jaký progres v realizaci těchto kroků byl prozatím učiněn.*

K Vaší žádosti sděluji:

Ministerstvo zdravotnictví v oblasti péče o duševní zdraví dlouhodobě realizuje kroky pro změnu systému, tzn. reformu péče o duševní zdraví. Dílčí opatření uvedená v **Národním akčním plánu péče o duševní zdraví 2020-2030** (viz Národní akční plán pro duševní zdraví 2020 – 2030 – Ministerstvo zdravotnictví (gov.cz)) jsou postupně realizována. Tento akční plán se nezaměřuje přímo na zvýšení kapacit služeb péče o děti a dospělé s duševním onemocněním, i když dílčí kroky přispívají ke zvýšení dostupnosti péče v komunitě (např. zvyšování akutní lůžkové péče oproti snižování počtu péče následné, zavádění nových typů služeb, jako jsou centra duševního zdraví či ambulance s rozšířenou péčí). Zároveň jsou zlepšovány i materiálně-technické podmínky zejména v lůžkových zařízeních.

Nové typy služeb díky zapojení více odborníků ze zdravotnictví či dokonce mimo něj pomáhají řešit komplexní potřeby lidí, tedy ne izolovaně, ale provázaně, kdy např. v centrech duševního zdraví stabilizují stav člověka, který má duševní onemocnění a zároveň významněji potřebuje také podporu sociální.

Současně se pracuje na zvyšování počtu odborníků, kteří budou schopni poskytnout **psychoterapeutickou či psychosociální pomoc** – navržen byl třístupňový model psychoterapie zapojující do tohoto typu podpory také další odborníky (vedle psychiatrů a klinických psychologů) jako jsou sestry, adiktologové a zdravotně-sociální pracovníci. Nastavení potřebných podmínek pro jeho plné fungování je nyní v procesu.

V předchozích letech také byla nastavena tzv. lékařská psychoterapie, kdy za splnění potřebného vzdělání mohou tuto péči poskytovat také jiní lékaři, kteří nejsou psychiatři.

Pracovní skupina pro zajištění dostupnosti psychoterapie, psychoterapeutických a psychosociálních intervencí také navrhla ukotvení vázané živnosti psychoterapeutického poradenství do živnostenského zákona. Zde se nejedná toliko o zvýšení dostupnosti, ale spíše zpřehlednění nabízených služeb, kdy mezi kvalitními odborníky působí nyní v rámci volné živnosti i řada osob s nedostatečným vzděláním, kteří nabízejí služby neodpovídající potřebám svých klientů a které mohou být pro daného člověka i škodlivé.

S cílem rychlejšího získání odborné způsobilosti k výkonu povolání psychologa ve zdravotnictví se novelou zákona č. 96/2004 Sb., o nelékařských zdravotnických povoláních, ve znění pozdějších předpisů zrušilo omezení provádění akreditovaných kvalifikačních kurzů pro přípravu psychologů ve zdravotnictví výhradně vysokými školami. Od ledna 2023 mohou výše uvedené kurzy provádět vedle vysokých škol i jiné subjekty (právnícké či fyzické osoby, které získají oprávnění, tzv. akreditaci k realizaci těchto kurzů). Viz [Akreditovaný kvalifikační kurz Psycholog ve zdravotnictví – Katedra klinické psychologie | IPVZ](#).

Ministerstvo pro podporu vzdělávání odborníků v oblasti duševního zdraví využívá nástroje **rezidenčních programů**. Těmi financuje část nákladů, které mají zařízení při přípravě psychologů i psychiatrů či dětských a dorostových psychiatrů, sester pro péči v psychiatrii. Navyšuje se jak počet rezidenčních míst, tak finanční příspěvek ze strany Ministerstva zdravotnictví.

Zároveň spolupracujeme v oblasti dětského duševního zdraví se Sekcí dětské a dorostové psychiatrie Psychiatrické společnosti ČLS JEP, Asociací klinických psychologů a Sekcí psychiatrickou České asociace sester při nastavení projektu zaměřeného na **zvýšení zájmu** psychologů a lékařů o tento obor, zvýšení jejich znalostí a tím podporu setrvání v těchto důležitých oborech. Podobně u sester, které už o děti pečují, plánujeme podpořit jejich znalosti a dovednosti v této oblasti.

Samotná Psychiatrická společnost ČLS JEP v této oblasti také plánuje řadu aktivit, které mají pomoci příchodu nových lékařů, a podpořit tak snahy jednotlivých lékařů, kteří takto již nyní pracují.

V předchozích letech bylo rovněž upraveno **vzdělávání a širší kompetencí sester** pro péči v psychiatrii a dětských sester pro dětskou a dorostovou psychiatrii.

Podpora ze strany ministerstva a zdravotních pojišťoven je také formou **úhrad**, které přispívají k atraktivitě oboru. Pro rok 2024 došlo k významnému navýšení úhrad zdravotních pojišťoven v odbornostech 901 (klinická psychologie) a 931 (dětská klinická psychologie) meziročně

v průměru o 24,5 %, a to na základě změn obsahu jejich zdravotních výkonů v seznamu zdravotních výkonů zejména pokud jde o navýšení hodnoty práce nositelů výkonů, a částečně také v důsledku navýšení kalkulovaných přímých nákladů. Vypočtené procento 24,5 % se týká pouze růstu autorských výkonů odborností 901 a 931. Poskytovatelé těchto odborností však historicky vykazují i výkony jejich neautorské odbornosti a při použití i těchto výkonů do výpočtu se mění i výše procenta (vlivem výkonů s menším růstem). U odbornosti 901 se při započtení všech výkonů jedná o růst odbornosti o cca 13 %. U odbornosti 931 vychází růst zhruba 23,5 %.

V neposlední řadě je kladen důraz na **prevenci**, která je důležitá pro posilování duševního zdraví a odolnosti jednotlivce i komunit pro zvládání náročných životních situací.

V oblasti prevence v roce 2021 vznikl na podnět Národní rady pro duševní zdraví Soubor opatření v oblasti duševního zdraví pro druhou vlnu epidemie Covid-19, který zahrnuje několik opatření zaměřených na prevenci. Jedním z nich bylo zvýšení dostupnosti psychoterapie s psychosociálními intervencí skrze **preventivní program** Všeobecné zdravotní pojišťovny (viz Duševní zdraví – VZP ČR). Ten nabízí dětem od 7 let a dospělým příspěvek na sezení s terapeutem, se kterým je možné řešit potencionální problémy v oblasti duševního zdraví, podpořit sebedůvěru i zvýšit schopnost zvládat náročné životní situace. Od té doby k podpoře prevence v oblasti duševního zdraví přistoupily ve svých programech všechny zdravotní pojišťovny a své programy dále rozvíjejí či upravují.

Dalším opatřením byla příprava webové stránky **opatruj.se**, která přináší informace o možné péči o vlastní duševní zdraví a pohodu, informace o duševním zdraví i nemocech, možnost provést si testy, které mohou indikovat již začínající problémy v oblasti duševního zdraví a také přehled organizací a služeb, které v této oblasti pomáhají.

Rovněž byl podpořen rozvoj **center krizové péče při urgentních příjmech nemocnic**, které doplňují síť dalších krizových služeb fungujících v zdravotnictví i v sociálních službách.

Oblasti podpory duševního zdraví a prevence je ovšem záležitostí i dalších aktérů. Podpora duševního zdraví dětí je součástí aktuálních záměrů **Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy** (a to jak zahrnutých v Národním akčním plánu pro duševní zdraví, tak při jejich další činnosti). Posilují kapacity odborníků ve školách a připravují se další změny v systému školských poradenských pracovišť, které budou pro školy a další zařízení podpůrné. Vedle toho existuje řada dílčích projektů (např. Národního ústavu duševního zdraví, Society for all), které se na dané téma také zaměřují.